

Informacja sprawozdawcza
z działalności

**MIEJSKIEGO OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ
w HAJNÓWCE**

za 2015 r.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

17 – 200 Hajnówka

ul. 11 Listopada 24

tel. 85 682 20 11

85 876 76 00

85 682 27 06

<http://www.mops-hajnowka.pl/>

Dział Świadczeń Rodzinnych

17 – 200 Hajnówka

ul. 11 Listopada 24

tel. 85 876 75 00

Świetlica Socjoterapeutyczna

17 – 200 Hajnówka

ul. Ks. I. Wierobieja 18

tel. 85 876 75 19

1.	Zagadnienia wstępne	4
2.	Rodziny korzystające ze wsparcia społecznego	5
2.1.	Kto może korzystać ze świadczeń pomocy społecznej	6
2.2.	Najczęstsze powody przyznawania pomocy w 2015r.	6
2.3.	Rodzaje przyznawanej pomocy	7
3.	Informacja finansowa z wykorzystania budżetu w 2015 r.	11
3.1.	Rodzaje wydatkowania na poszczególne świadczenia w 2015 r.	11
3.2.	Środki finansowe z zadań własnych gminy w 2015 r.	12
4.	Zadania ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	12
4.1.	Świadczenia rodzinne	12
4.1.1.	Świadczenia rodzinne w liczbach i kwotach	13
4.2.	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	14
4.2.1	Fundusz alimentacyjny w liczbach i kwotach	14
5.	Praca socjalna	15
6.	Inne zadania i działania Ośrodka	16
7.	Działania na rzecz środowiska lokalnego	17
8.	Świetlica socjoterapeutyczna	18
8.1.	Projekty realizowane przy współpracy z Hajnowskim Stowarzyszeniem „Sami Sobie”	18
8.2.	Kalendarz cyklu zajęć i imprez organizowanych w świetlicy w 2015 r.	19
8.3.	Zbiórki żywności	20
9.	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2021	21
9.1.	Zespoły interdyscyplinarne	22
9.2.	Grupy robocze	22
9.3	Inne instytucje funkcjonujące w w/w obszarze pomocy i wsparcia	23
10.	Karta dużej rodziny	23
11.	Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce	23
11.1.	Liczba osób zatrudnionych w MOPS Hajnówka w 2015 r.	24
11.2.	Wykształcenie pracowników	24
11.3.	Szkolenia pracowników	24
12.	Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2013 – 2021	26
13.	Program Wsparcia Rodziny w Gminie Miejskiej Hajnówka na lata 2012 – 2015	41
14.	Zakres potrzeb Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce	42
15.	Zakończenie	43

1. ZAGADNIENIA WSTĘPNE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce jest jednostką organizacyjną gminy powołaną na mocy Uchwały Nr X/66/90 Miejskiej Rady Narodowej w Hajnówce z dnia 26 kwietnia 1990 r. do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej.

W 1996 r. po zmianach reorganizacyjnych stał się samodzielną jednostką organizacyjną.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce został powołany do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w ramach zadań własnych gminy i zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

- Celem działania Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.
- Celem ośrodka jest także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji w środowisku.
- Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia są odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy.
- Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy są uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

W realizacji zadań MOPS ma na celu dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców miasta i osób przebywających na jego terenie, dbałość o zapewnienie prawidłowego rozwoju i funkcjonowania rodziny, budowanie właściwych relacji między jej członkami, właściwe pełnienie przez nich ról społecznych, wspieranie ich dążeń do usamodzielnienia, właściwy rozwój i wyrównanie szans dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie demoralizacji, patologiom i wykluczeniu społecznemu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce swoim działaniem obejmuje miasto Hajnówka liczące w 2015 roku – 21.381 mieszkańców. Obszar miasta podzielony był na 9 rejonów, w których pracowali pracownicy socjalni. Na jednego pracownika socjalnego przypadało średnio 2.376 mieszkańców.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce realizuje szeroki zakres zadań wynikających m.in. z:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,

- ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,
- ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

2. RODZINY KORZYSTAJĄCE ZE WSPARCIA SPOŁECZNEGO

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce realizując zadania ustawy o pomocy społecznej w 2015 roku udzielił ogółem pomocy 1.102 rodzinom. Najczęstszymi typami rodzin m.in. były:

- 577 osób samotnie gospodarującym,
- 266 rodziny z dziećmi,
- 209 rodzin niepełnym,
- 100 rodzin emerytów i rencistów.

W 2015 r. wydano łącznie 7.952 decyzji administracyjnych z czego:

- pomoc społeczna – 5.896
- fundusz alimentacyjny – 277
- zasiłki i świadczenia rodzinne – 1.790

• Sprawy z Pomocy Społecznej

W 2015 r. wniosków dotyczących udostępnienia danych osobowych, pisma inf. z innych instytucji współpracujących z MOPS typu: Sądy, Policja, PCPR, Komornicy Sądowi itp., instytucji państwowych i samorządowych, not księgowych oraz faktur, a przede wszystkim podań o pomoc finansową i nie finansową wpłynęło ogółem 6103 .

• Sprawy z Działu Świadczeń Rodzinnych

- wnioski dotyczące zasiłku rodzinnego – 724,
- wnioski dotyczące zasiłków pielęgnacyjnych – 270
- wnioski dotyczące świadczeń pielęgnacyjnych – 36,
- wnioski dotyczące „becikowego” – 144,
- wnioski dotyczące specjalnego zasiłku opiekuńczego – 75,
- wnioski dotyczące zasiłku dla opiekuna – 5,

- wnioski dotyczące świadczeń z funduszu alimentacyjnego - 211 (w tym 26 wniosków dot. okresu świadczeniowego 2014/2015 przyjmowane w okresie styczeń-wrzesień 2015r. oraz 18 wniosków dot. okresu świadczeniowego 2015/2016 przyjmowane w okresie sierpień/grudzień 2015r.,
- sprawy, pisma z wniosków strony bądź instytucji dotyczącej świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego – 167.

2.1. Kto może korzystać ze świadczeń pomocy społecznej

Prawo do świadczeń finansowych z pomocy społecznej w 2015 r., przysługiwało:

1. osobom samotnie gospodarującym, których dochód nie przekraczał kwoty 542,00 zł, a od 1 października 2015r. kwoty 634,00zł zwanej „kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej”
2. osobom w rodzinie, których dochód na osobę nie przekraczał kwoty 456,00 zł, a od 1 października 2015r. kwoty 514,00zł zwanej „kryterium dochodowym na osobę w rodzinie”,
3. rodzinie, której dochód nie przekraczał sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej „kryterium dochodowym rodziny” - przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2-15 ustawy o pomocy społecznej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.
4. Osoby i rodziny, których dochód nie przekraczał 150% kryterium dochodowego, mogły korzystać z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

2.2. Najczęstsze powody przyznawania pomocy w 2015 r.

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy przez MOPS w Hajnówce w 2015 r. było: ubóstwo (na podstawie tej przesłanki pomocy udzielono 948 rodzinom) i w dalszej kolejności:

- bezrobocie
- niepełnosprawność
- długotrwała lub ciężka choroba
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (rodziny niepełne i wielodzietne)
- potrzeba ochrony macierzyństwa
- alkoholizm
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego
- bezdomność
- przemoc w rodzinie
- sieroctwo

- zdarzenia losowe

W większości przypadków podstawą do udzielenia pomocy było równoczesne występowanie kilku dysfunkcji.

2.3. Rodzaje przyznawanej pomocy

- **Zasiłki stałe**

Zasiłek stały jest świadczeniem obligatoryjnym i przysługuje :

1. osobie pełnoletniej, samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej;
2. osobie pełnoletniej pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy jeżeli jej dochód jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Z tej formy pomocy skorzystało 236 osób, w tym 201 osób samotnie gospodarujących.

- **Składka na ubezpieczenie zdrowotne**

Składki na ubezpieczenie zdrowotne w okresie styczeń – grudzień 2015 r. opłacono dla 296 świadczeniobiorców, z tego:

- na kwotę 82.652,34 zł (191 osoby pobierające zasiłek stały),
- na kwotę 71.445,74 zł -105 osób, w tym 37osób pobierających świadczenia rodzinne w formie świadczenia pielęgnacyjnego, 41 osób pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy i 27 osób pobierających zasiłek dla opiekuna.

Koszt opłaconych składek zdrowotnych w 2015 r., wyniósł 154.098,08 zł.

W szczególnych przypadkach osoby ubogie (spełniające kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej) nie posiadające ubezpieczenia zdrowotnego, mogą uzyskać to prawo za pośrednictwem MOPS, zgodnie z ustawą o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych. W 2015 r. z prawa do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych skorzystały 42 osoby. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługiwało na okres 90 dni.

- **Zasiłki okresowe**

Zasiłek okresowy przysługuje osobom i rodzinom, których dochód nie przekracza ustawowego kryterium dochodowego. Przysługuje on w szczególności ze względu na niepełnosprawność, bezrobocie oraz możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Przyznawanie zasiłków okresowych jest zadaniem własnym gminy dofinansowanym z budżetu państwa. Zasiłek okresowy ustala się:

1. w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby.
2. w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego ustalona zgodnie z powyższym nie może być niższa niż 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, a także między kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny. Wysokość zasiłku przyznawana przez Ośrodek stanowi 50 % różnicy pomiędzy przyjętymi progami dochodowymi, a posiadanym przez wnioskodawcę dochodem i w tej części jest finansowana z budżetu państwa. Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie. Okres, na jaki przyznawany jest zasiłek okresowy ustala Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie okoliczności sprawy. Wysokość zasiłku okresowego przyznanego w 2015 r. przez MOPS w Hajnówce wahała się od 20,00 zł do 1.350,50 zł. W 2015 r., zasiłkami okresowymi objęto 746 osób (734 rodzin), liczba wypłaconych świadczeń to 4.656 na ogólną kwotę: 1.184.316,00 zł.

- **Program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”**

Celem programu było:

- zapewnienie posiłku osobom tego pozbawionym,
- długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- ograniczenie zjawiska niedożywienia,
- upowszechnienie zdrowego stylu żywienia,
- poprawa poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach.

Wszystkie wnioski w 2015 roku złożone przez osoby kwalifikujące się do tej formy pomocy (o bezpłatne dożywianie) zostały rozpatrzone pozytywnie.

- **Z programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” mogą korzystać:**

- osoby samotne, których miesięczny dochód nie przekroczył kwoty 813,00 zł, i od 1 października 2015r. kwoty 951,00zł.
- rodziny w których miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekroczył kwoty 684,00 zł. i od 1 października 2015r. kwoty 771,00zł.

W Hajnówce w roku 2015 r. obowiązywała Uchwała Nr XXXIII/252/14 Rady Miasta Hajnówka z dnia 22 stycznia 2014 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych

w ramach programu wieloletniego wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.

Rzeczywista liczba osób objętych programem ogółem wyniosła 2.230 w tym:

– 710 osób skorzystało z obiadów (678 dzieci i 32 osoby dorosłe) – na łączną kwotę 378.954,40 zł.

– 2.153 osoby objęto pomocą w formie zasiłku celowego na zakup żywności - na łączną kwotę 1.071.634,40 zł.

- **Zasiłek celowy i pomoc w naturze**

Zasiłek celowy jest przyznawany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Zasiłek celowy może być również przyznany na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym i innym osobom nie mającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia, a także w formie biletu kredytowanego.

Zasiłek celowy mogą otrzymać również osoby i rodziny, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej. W tym przypadku świadczenie może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

W roku 2015 przyznawaliśmy najczęściej zasiłki celowe na zakup żywności, cele bytowe, zakup odzieży, leków, energii elektrycznej, czynszu mieszkaniowego oraz opału. Łączna kwota wypłaconych świadczeń w formie zasiłku celowego wyniosła: 93.211,57 zł.

Zapobiegając marnotrawieniu środków finansowych otrzymanych z MOPS dla części podopiecznych zasiłki były wydane w formie talonów do realizacji w sieci najliczniej rozmieszczonych na terenie miasta Hajnówka, sklepach PSS Społem, zakupienia leków w aptecce, dostarczeniu opału, opłaceniu czynszu, kosztu energii elektrycznej.

- **Zasiłek celowy specjalny**

Zasiłki celowe specjalne przyznawane były w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom/rodzinom o dochodach przekraczających kryterium dochodowe. Większość z nich przyznana była osobom/rodzinom, które ponoszą znaczne wydatki na leczenie (najczęściej z powodu choroby przewlekłej). W roku sprawozdawczym z pomocy w w/w formie skorzystało: 11 osób, w tym wypłaconych 14 świadczeń, na ogólną kwotę: 5.224,57 zł.

- **Usługi opiekuńcze**

Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje: osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione oraz osobom, które wymagają pomocy innych osób a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Odpłatność za usługi opiekuńcze (zwykle) ustala Rada Miasta w drodze uchwały. Osobom, u których dochód nie przekracza kwoty ustawowego kryterium dochodowego, pomoc w postaci usług, świadczona jest bezpłatnie. W 2015 roku Ośrodek obejmował pomocą w formie usług opiekuńczych 31 środowisk, w tym 12 usług specjalistycznych i 19 usług zwykłych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce zatrudnia 6 opiekunek, w tym:

- 3 opiekunki wykonujące usługi opiekuńcze zwykłe,
- 3 opiekunki wykonujące usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W ubiegłym roku wsparciem przy realizacji usług opiekuńczych w MOPS w Hajnówce były 6 osoby realizujące prace społecznie – użyteczne w okresie styczeń – grudzień 2015 r.

Z tej formy aktywizacji bezrobotnych skorzystało 7 kobiet.

Domy Pomocy Społecznej

Do Domu Pomocy Społecznej kierowane są osoby niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, które wymagają całodobowej opieki ze względu na zły stan zdrowia, podeszły wiek, niepełnosprawność, a opieka zapewniana przez rodzinę lub pomoc w postaci usług opiekuńczych jest niewystarczająca.

Pobyt w DPS jest odpłatny, osoba kierowana ponosi odpłatność w wysokości 70% własnego dochodu. Pozostałą kwotę ponosi rodzina (której dochód przekracza 300% ustawowego kryterium dochodowego, przy czym kwota pozostała po dokonaniu opłat nie może być niższa niż 300% ustawowego kryterium dochodowego) oraz w ostatniej kolejności gmina. Utrzymanie podopiecznych w DPS jest najdroższą formą pomocy.

W roku 2015 odpłatność gminy za pobyt w DPS była realizowana dla 19 osób. Na ten cel wydatkowano kwotę 377.098,38 zł.

- **Sprawienie pogrzebu**

Zorganizowanie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Gmina wykonuje prawo do pochowania zmarłego tylko wówczas, gdy obowiązku tego nie może wykonać rodzina. Pochówek odbywa się zgodnie z wyznaniem zmarłego. W 2015 roku ze środków gminy pokryto koszt 1 pogrzebu na kwotę 2.900,00 zł.

- **Wspieranie rodziny – asystent rodziny**

W ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2015 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce zatrudniał w okresie 10.04.2015 r. – 31.12.2015 r. 2 asystentów rodziny. Na ten cel Ośrodek uzyskał z MPiPS, za pośrednictwem Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, dofinansowanie w wysokości 29.250,00 zł, które stanowiło część wynagrodzenia asystentów.

Asystentura rodziny polegała na zindywidualizowanej pracy w rodzinie, z rodziną i dla rodziny. Asystent towarzysząc rodzicom w wprowadzaniu zmian w myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, ukierunkowywał swoje działania tak, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Pieczą asystentów rodziny w 2015 r. objętych było 33 rodzin.

3. INFORMACJA FINANSOWA Z WYKORZYSTANIA BUDŻETU W 2015 R.

Plan finansowy na 2015 r. opiewał na kwotę 13.640.494,00 zł, wydatkowano: 13.240.253,92 zł.

3.1. RODZAJE WYDATKOWANIA NA POSZCZEGÓLNE ŚWIADCZENIA W 2015

- Zasiłki stałe – 1 060.111,00 zł; - 234 rodzin, (236 – liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie, w tym 201 przyznanych osobom samotnym).
- Zasiłki okresowe – 1.184,316 zł; - 734 rodzin, 746 osób, którym przyznano decyzją świadczenie, 1.668 osób w rodzinach,
- Składki zdrowotne – 154.098,08 zł; opłacone dla 296 świadczeniobiorców w tym 191 osoby pobierające zasiłek stały na kwotę – 82.652,34 zł, zaś 105 osobom pobierającym świadczenie pielęgnacyjne i zasiłek dla opiekuna na kwotę – 71.445,74 zł,
- Składki emerytalno - rentowe – 375.670,47 zł; dla 161 osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna.
- Specjalistyczne usługi opiekuńcze z budżetu Wojewody – 148.133,04 zł (12 rodzin, 15 osób w rodzinach),
- Program Rządowy „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” realizowany przez Ośrodek w ramach zadań własnych i zadań finansowanych z budżetu państwa. Ogólny koszt Rządowego Programu w 2015 r. wyniósł – 1.450.593,80 zł w tym: ze środków własnych gminy – 312.401,80 zł, dotacja z budżetu państwa – 1.138.192,00 zł., z tego:
  - zasiłki celowe na zakup żywności – 1.071.634,40 zł. (917 rodzin, 2153 osoby w rodzinach),
  - dożywianie w szkołach, przedszkolach oraz Powiatowym Ośrodku Wsparcia w formie posiłku – 378.959,40 zł (389 rodzin, 1430 osób w rodzinach). Z posiłków skorzystało 678

dzieci, 32 osoby w POW oraz 70 dzieci, których rodziny znajdują się w trudnej sytuacji i na wniosek dyrektorów placówek istniała możliwość objęcia wsparciem w postaci obiadu bez konieczności prowadzenia postępowania administracyjnego i wydania decyzji.

Rządowym programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” objętych było 15 placówek prowadzących dożywianie w Hajnówce tj. 8 szkół, 5 przedszkoli, 1 żłobek, 1 Powiatowy Ośrodek Wsparcia oraz 14 placówek poza Hajnówką. Od 01.01.2015 r. do 31.12.2015 r. rzeczywista liczba osób objętych programem ogółem wyniosła 2.230 osób.

3.2. ŚRODKI FINANSOWE Z ZADAŃ WŁASNYCH GMINY W 2015 R.

- Usługi opiekuńcze – 156.337,33 zł. (19 rodzin, w tym 20 osób w rodzinach),
- Zasiłki celowe i pomoc w naturze – 98.436,14 zł, w tym: zasiłki celowe specjalne – 11 rodzinom – 5.224,57 zł,
- Dofinansowanie kosztów pobytu mieszkańców Hajnówki w Domach Pomocy Społecznej – 377.098,38 zł (19 osób),
- Sprawienie pogrzebu – 2.900,00 zł dla 1 osoby.

4. ZADANIA USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH ORAZ USTAWY O POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW

4.1. ŚWIADCZENIA RODZINNE

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015r., poz. 114 ze zm.) polegających na prowadzeniu postępowań z zakresu świadczeń rodzinnych i wydawaniu w tych sprawach decyzji administracyjnych odbywa się na podstawie stosownego upoważnienia wydanego przez Burmistrza Miasta Hajnówka. Zadania wynikające z ustawy i powierzone gminom realizowane są jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Świadczenia rodzinne zaliczane są do wsparcia społecznego będącego instytucją polityki społecznej państwa. Przy jej wykorzystaniu państwo stara się przyjść z pomocą rodzinom, które wykorzystując możliwości oraz posiadane środki finansowe, nie są w stanie zaspokoić wszystkich własnych potrzeb, a w szczególności związanych z ponoszeniem wydatków na utrzymanie dzieci.

Kryterium dochodowe uprawniające rodzinę do uzyskania świadczeń wynosi w przeliczeniu na osobę w rodzinie wynosi 574,00 zł do października 2015 r., a od listopada 2015 r. – 674,00 zł, natomiast przy dziecku niepełnosprawnym w rodzinie opiewało na kwotę: 664,00 zł do końca października 2015 r., a od listopada 2015 r. – 764,00 zł.

Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

- 89,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- 118,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia,
- 129,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Ponadto istnieje szereg dodatków do zasiłków rodzinnych:

- urodzenie dziecka – 1.000,00 zł,
- opieka nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 400,00 zł,
- samotne wychowywanie dziecka – 185,00 zł, lub w przypadku dziecka niepełnosprawnego 265,00 zł,
- kształcenie i rehabilitacja dziecka – do 5 roku życia 80,00 zł, powyżej 5 roku życia - 100,00 zł,
- rozpoczęcie roku szkolnego – 100,00 zł,
- pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której jest szkoła – 63,00 zł,
- pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której jest szkoła – 105,00 zł,
- wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej – 90,00 zł.

4.1.1. Świadczenia rodzinne w liczbach i kwotach

- Kwota wypłaconych świadczeń rodzinnych łącznie: 5.072.327,10 zł,
- Kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami: 1.822.826,10 zł,
- Liczba wypłaconych świadczeń: 17.073
- Kwota wypłaconych dodatków z tytułu urodzenia się dziecka: 59.000,00 zł,
- Liczba osób pobierających dodatek z tytułu urodzenia się dziecka na podstawie wydanej decyzji: 59,
- Kwota wypłaconych świadczeń w formie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka: 139.000,00 zł,
- Kwota wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych: 1.360.629,00 zł,
- Liczba osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny – 804 (liczba wypłaconych świadczeń - 8893),
- Kwota wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych: 1.111.800 zł,
- Liczba osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne – 83 (liczba wypłaconych świadczeń – 931),
- Kwota wypłaconych specjalnych zasiłków opiekuńczych – 262.999,00 zł,

- Liczba osób pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy – 59, liczba wypłaconych świadczeń 513,
- Liczba osób pobierających zasiłek dla opiekuna – 66, liczba świadczeń 751 na kwotę 388.596,00 zł,

4.2. ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2008 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2015r. , poz. 859 ze zm.) polegająca na prowadzeniu postępowań w sprawach funduszu alimentacyjnego, podejmowaniu działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych odbywa się na podstawie stosownych upoważnień wydanych przez Burmistrza Miasta Hajnówka.

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowanymi z budżetu państwa. Jest to wsparcie dla osób, które znajdują się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wygzekwowania alimentów. Treść ustawy jest konsekwencją konstytucyjnych obowiązków państwa wynikających z zasady pomocniczości i ujęty jest jako obowiązek wspierania jedynie tych osób ubogich, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb i nie otrzymują należnego wsparcia od osób należących do kręgu zobowiązanych wobec nich do alimentacji. Ustawodawca określił kryterium dochodowe w przeliczeniu na osobę w rodzinie, które zostało ustalone na kwotę nie wyższą jak: 725 zł.

4.2.1. Fundusz alimentacyjny w liczbach i kwotach

- Kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na rzecz osób uprawnionych w 2015 roku wyniosła 1 .135.241,84 zł,
- Liczba wypłaconych świadczeń na rzecz osób uprawnionych (w zestawieniu ilościowym): 3111 (uśredniona miesięczna liczba osób uprawnionych: 259),
- Liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego wynosi miesięcznie w ujęciu uśrednionym 170 rodzin,
- Liczba dłużników alimentacyjnych w 2015 r. wynosiła 380 osób,
- Suma spłat zadłużenia w 2015 r. wynosiła w rozbiciu na należność główną 134.918,56 zł oraz odsetki 65.758,80 zł, co daje 11,89 % ściągłości.

5. PRACA SOCJALNA

Na rzecz klientów świadczona była również pomoc pozamaterialna w formie pracy socjalnej. Pod tym pojęciem należy rozumieć działalność, która ma na celu ułatwienie wzajemnego przystosowania jednostek, rodzin i środowiska społecznego oraz rozwijanie poczucia własnej wartości poprzez wykorzystanie możliwości tkwiących w ludziach, w stosunkach interpersonalnych oraz zasobach udostępnianych przez społeczności lokalne. Jest to działanie, które koncentruje się na rozwiązywaniu najróżniejszych problemów – od motywowania osób bezrobotnych do poszukiwania pracy, po przywrócenie stabilizacji w rodzinach i opiera się na:

- zaangażowaniu odbiorcy usług w rozwiązywanie problemu,
- zasobach klienta i społeczności,
- uporządkowanym procesie pomocy,
- planowanych wysiłkach podejmowanych na rzecz zmian.

W 2015 r. pracownicy socjalni MOPS w Hajnówce podejmowali działania skierowane na pomoc osobom oraz rodzinom w odbudowie, umacnianiu oraz kształtowaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Aktywizowali społeczność lokalną i wspierali w procesie zaspokajania potrzeb życiowych.

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych obejmowały kompleksowe oraz wielopłaszczyznowe zadania realizowane podczas pracy z mieszkańcami.

Do głównych zadań pracowników socjalnych zaliczało się:

- dokonywanie diagnozy sytuacji i zjawisk, które są przyczyną trudnego położenia rodzin, społeczności lokalnych, a także lokalnych grup ryzyka, a następnie analizowanie możliwości wsparcia i pomocy w celu zaspokojenia potrzeb,
- organizacja pomocy dla osób i rodzin oraz przyznawanie świadczeń w różnej formie w ramach możliwości dla osób kwalifikujących się do pomocy,
- współpraca z organizacjami, instytucjami oraz innymi jednostkami w celu realizacji zadań (Powiatowy Ośrodek Wsparcia, Spółdzielnia Mieszkaniowa, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, Areszt Śledczy, Kościół Katolicki, Prawosławny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Powiatowy Urząd Pracy, Komenda Powiatowa Policji, Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Poradnia Zdrowia Psychicznego, SP ZOZ Hajnówka, Oddział Pielęgnacyjno–Opiekuńczy, kuratorzy sądowi i społeczni, pedagodzy szkolni, lekarze rodzinni, pielęgniarki środowiskowe, ośrodki pomocy),
- udzielanie porad, informacji i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki wsparciu pracownika były zdolne do samodzielnego rozwiązania problemu będącego przyczyną trudnej sytuacji życiowej,

- inicjowanie nowych form pomocy osobom i rodzinom mającym trudną sytuację życiową.

Ogólna liczba rodzin, które zostały objęte pracą socjalną, z którymi pracownicy socjalni współpracowali to: 868 rodzin (1997 osób w rodzinie), w tym 67 – nie korzystające z pomocy finansowej – wyłącznie w postaci pracy socjalnej.

Warto zaznaczyć, iż pracownicy socjalni wykazują się między innymi inicjatywą i są zapobiegliwi w działaniach na rzecz klientów. Przykładem tego jest chociażby ochrona podopiecznych przed utratą lokali mieszkalnych i przekazanie, w samym miesiącu grudniu 2015 r., na konto Spółdzielni Mieszkaniowej kwoty 1.817,00zł i Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej kwoty 41.506,62 zł.

6. INNE ZADANIA I DZIAŁANIA OŚRODKA

Pracownicy MOPS w swojej pracy zajmowali się również:

- sporządzaniem wywiadów środowiskowych dla potrzeb: sądów, zakładów karnych oraz innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- sporządzaniem wywiadów środowiskowych na potrzeby Urzędu Miasta z osobami ubiegającymi się o przyznanie dodatku mieszkaniowego (45 wywiadów),
- tworzeniem list do Powiatowego Urzędu Pracy osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, które mogą być skierowane do podjęcia prac społecznie użytecznych,
- współpracą na rzecz klientów OPS z organizacjami pożytku publicznego, stowarzyszeniami, kościołami, zakładami pracy i osobami fizycznymi,
- przeciwdziałając tragicznym skutkom zimy pracownicy socjalni wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Hajnówce dokonywali diagnozy środowisk narażonych na niekorzystne działanie zimy (osób bezdomnych, samotnych i starszych, niepełnosprawnych oraz niezaradnych życiowo), monitoring środowisk nie raz pozwolił zapobiec tragediom, które mogły mieć miejsce w naszym mieście,
- kompletowaniem dokumentacji do Domów Pomocy Społecznej i Powiatowego Ośrodka Wsparcia w Hajnówce,
- bieżącym informowaniem sądu, policji czy też prokuratury o sytuacjach patologicznych występujących w rodzinach podopiecznych,
- w uzasadnionych przypadkach składaniem wniosków w sądzie o umieszczenie w DPS bez zgody chorego,
- kierowaniem osób bezdomnych do schronisk, noclegowni,
- wydawaniem zaświadczeń o korzystaniu lub nie korzystaniu z pomocy społecznej,

- motywowaniem rodzin problemowych do podjęcia terapii, uczestnictwa w mitingach AA itp.,
- uczestnictwem w posiedzeniach grup roboczych w ramach Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego,

7. DZIAŁANIA NA RZECZ ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce w roku 2015 podejmował wiele działań na rzecz środowiska lokalnego. Głównym ich celem była aktywizacja oraz integracja społeczeństwa naszego miasta. Do tych działań zaliczyć należy:

- Wigilia Bożego Narodzenia. Zgodnie z potrzebami podopiecznych przyjęto zasadę, iż spotkania Wigilijne będą odbywać się naprzemiennie według kalendarza juliańskiego i gregoriańskiego. Ustalono, iż tegoroczna Wigilia odbędzie się 05 stycznia 2016 r.
- Całoroczna zbiórka odzieży, sprzętu gospodarstwa domowego, mebli, zabawek, które następnie trafiają do osób potrzebujących.
- Zbiórka żywności w największych sklepach miasta Hajnówka w ramach ogólnopolskiej zbiórki żywności organizowanej przez Federację Polskich Banków Żywności.
- Wydawanie skierowań na żywność w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020, Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). W/w wsparciem objęto 452 rodzin w skład których weszło 1092 osób. Współpraca z Kościołem Chrześcijan Baptystów umożliwiła dystrybucję produktów żywnościowych osobom potrzebującym.
- Prowadzenie strony internetowej Ośrodka, na której zamieszczane były ogłoszenia, najważniejsze działania, przepisy prawne, adresy do różnych instytucji i organizacji świadczących pomoc. Ponadto przez cały ubiegły rok na tablicy ogłoszeń MOPS wywieszane były różne ważne informacje, np. termin wydawania żywności, ogłoszenia o terminach wypłat zasiłków, zaproszenie na Kolację Wigilijną itp.
- Porozumienie z Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT w Suwałkach o nieodpłatnym użyczeniu lokalu Ośrodka celem bezpłatnego poradnictwa prawnego i psychologicznego osobom pokrzywdzonym przestępstwem lub członkom ich rodzin. W ramach tego działania i dzięki nagłośnieniu przez pracowników socjalnych takiej formy wsparcia, w każdy wtorek i czwartek od stycznia do grudnia 2015 r. cyklicznie z porad prawnika skorzystało 50 osób i psychologa 33 osoby.

8. ŚWIETLICA SOCJOTERAPEUTYCZNA

W strukturach MOPS w Hajnówce funkcjonuje świetlica socjoterapeutyczna dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych z siedzibą przy ul. Ks. I. Wierobieja 18. W ramach swojej działalności udziela pomocy rodzinom dysfunkcyjnym poprzez objęcie dzieci w wieku 7 – 9 lat działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi, edukacyjnymi i psychologicznymi. W 2015 roku pod opieką świetlicy przebywało 29 dzieci.

W świetlicy jest zatrudnionych dwóch pedagogów, którzy opracowują i realizują indywidualny plan pracy z dzieckiem, prowadzą zajęcia korekcyjne, kompensacyjne i socjoterapeutyczne pozwalające wychowankom uzyskać pomoc w kryzysach szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych. Dzieci bardzo chętnie uczestniczyły w prowadzonych zajęciach muzycznych, artystycznych, plastycznych, technicznych i kulturalnych. Dzięki temu mogły pogłębiać i rozwijać swoje zainteresowania, zdolności czy umiejętności.

8.1. PROJEKTY REALIZOWANE PRZY WSPÓLPRACY Z HAJNOWSKIM STOWARZYSZENIEM „SAMI SOBIE”

Hajnowskie Stowarzyszenie „Sami Sobie” zostało powołane w 2003 roku z inicjatywy pracowników socjalnych pracujących w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Hajnówce.

Celem Stowarzyszenia „Sami Sobie” jest niesienie różnorodnych form pomocy mieszkańcom Hajnówki m.in.: działalność charytatywna, działalność na rzecz dzieci i młodzieży, niwelowanie dysproporcji społecznych, działalność na rzecz bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym, propagowanie idei wolontariatu jak i promocja zdrowego trybu życia.

Członkowie Stowarzyszenia działają dobrowolnie i bezinteresownie na rzecz mieszkańców Hajnówki.

- „Akcja Zima 2015 w Świetlicy Socjoterapeutycznej przy MOPS w Hajnówce” – wypoczynek zimowy dla podopiecznych świetlicy, ich rodzeństwa oraz dzieci z hajnowskich szkół podstawowych wskazanych przez pracowników socjalnych MOPS w Hajnówce - dofinansowanie Burmistrza Miasta Hajnówka;
- „Akcja Lato 2015 w Świetlicy Socjoterapeutycznej przy MOPS w Hajnówce” - wypoczynek letni dla podopiecznych świetlicy, ich rodzeństwa oraz dzieci z hajnowskich szkół podstawowych wskazanych przez pracowników socjalnych MOPS w Hajnówce - dofinansowanie Burmistrza Miasta Hajnówka.

8.2 Kalendarz cyklu imprez i zajęć organizowane w świetlicy:

- 17.I – zajęcia edukacyjne pt. "Savoir vivre wobec osób z niepełnosprawnością";
- 19.I – zajęcia plastyczne – "Laurka z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka";
- zajęcia realizowane w ramach projektu "Akcja Zima 2015 w Świetlicy Socjoterapeutycznej przy MOPS w Hajnówce":
  - ~ 27.I – "Spotkanie z wierszem" – czytanie wierszy polskich poetów;
  - ~ 28.I - zajęcia plastyczne "Karnawałowe maski", pogadanka na temat karnawału;
  - ~ 29.I – zajęcia edukacyjne mające na celu kształtowanie prawidłowych zachowań w miejscach upowszechniania kultury i użyteczności publicznej;
  - ~ 30.I - wyjazd do Białegostoku – spektakl w Białostockim Teatrze Lalek, zabawy w Fikolandzie, obiad;
  - ~ 02.II – zajęcia plastyczne "Kwiat dla ukochanej osoby";
  - ~ 03.II – czytanie książki T.Samojlika pt."Żubr Pompik. Tropy na śniegu i inne opowieści", rysowanie ilustracji do ulubionego fragmentu książki;
  - ~ 04.II – zajęcia plastyczne "Moja fantazja";
  - ~ 05.II – zajęcia z zakresu profilaktyki alkoholowej;
- 11-12.II – manufaktura kartek walentynkowych, wykonywanie serc z papierowej wikliny;
- 02.III - zajęcia pt. "Jestem przyjacielem zwierząt";
- 04.III - zajęcia plastyczne - wykonywanie róż z kolorowej bibuły z okazji zbliżającego się Dnia Kobiet;
- 07.III – wykonywanie laurek z okazji Dnia Kobiet;
- 14.III - 04.IV - cykl zajęć dotyczących świąt Wielkanocy;
- 20.III – przedstawienie pt. "Bocian i żabka" wystawione przez grupę artystyczną Studia Małych Form Teatralnych, Scenografii i Reżyserii ART-RE z Krakowa;
- 21.III – zajęcia okolicznościowe "Witamy Cię Wiosno";
- 02.V – zajęcia plastyczne "Flaga";
- 05.V – pogadanka na temat rangi majowych świąt – Święto Pracy, Dzień Flagi, rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja, rysowanie godła Polski;
- 20-25.V - cykl zajęć dotyczących Dnia Matki - przygotowywanie indywidualnych upominków, laurek itp.
- 29.V - obchody Dnia Dziecka;
- 03.VI – zajęcia edukacyjne dotyczące praw dziecka;
- 22.VI - zajęcia plastyczne - wykonywanie laurek z okazji zbliżającego się Dnia Ojca;

- 30.VI – spotkanie z dziećmi z Przedszkola nr 5 – przekazanie książek dla dzieci ze świetlicy zebranych w ramach akcji "Każde dziecko zasługuje na książkę";
- VII – VIII - zajęcia realizowane w ramach projektu "Akcja Lato 2015 w Świetlicy Socjoterapeutycznej przy MOPS w Hajnówce":
  - ~ cykl zajęć plastycznych z wykorzystaniem różnych metod i technik plastycznych;
  - ~ gry i zabawy ruchowe, integracyjne, świetlicowe, gry planszowe;
  - ~ 10.VII – zajęcia edukacyjne dotyczące problematyki uzależnień;
  - ~ 04.VIII - zajęcia edukacyjne mające na celu kształtowanie prawidłowych zachowań w miejscach upowszechniania kultury i użyteczności publicznej;
  - ~ 05.VIII – wyjazd do stadniny koni w Janowie Podlaskim - zwiedzanie najstarszej w Polsce stadniny koni sportowych, przejazd trasą Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego, ognisko nad rzeką Bug;
  - ~ 28.VIII - impreza „Pożegnanie wakacji”;
- 03.VII – zajęcia edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa podczas wakacji;
- 24.VII – spotkanie z pracownikiem Komendy Powiatowej Policji w Hajnówce w ramach akcji "Bezpieczny wypoczynek";
- 24.VII – spotkanie z pracownikiem Sanepidu – pogadanka na temat higieny osobistej i zdrowego stylu życia;
- IX-X – zajęcia plastyczne o tematyce jesiennej;
- 12.X – wykonywanie laurek dla nauczycieli z okazji Dnia Edukacji Narodowej;
- 27.X – zajęcia pt. "Święto Zmarłych";
- 30.X - „Halloween”;
- 09.XI - zajęcia edukacyjne pt. "11 listopada";
- 25.XI – "Wieczór wróżb andrzejkowych";
- XII - cykl zajęć plastycznych o tematyce bożonarodzeniowej;
- 23.XII – zajęcia pt. "Magia Świąt Bożego Narodzenia";
- 31.XII – zajęcia pt. "Nadchodzi Nowy Rok".

8.3 Zbiórki żywności:

- **20-21.03.2015** - Wielkanocna Zbiórka Żywności prowadzona we współpracy z Bankiem Żywności w Suwałkach. W zbiórce wzięło udział 10 wolontariuszy z Zespołu Szkół z Dodatkową Nauką języka Białoruskiego w Hajnówce; Zebrano 244,56 kg żywności o wartości 1.237,11 zł

- **25-26.09.2015-** Zbiórka Żywności pod hasłem „Podziel się posiłkiem” prowadzona we współpracy z Bankiem Żywności w Suwałkach. W zbiórce wzięło udział 12 wolontariuszy z Zespołu Szkół z Dodatkową Nauką języka Białoruskiego w Hajnówce; Zebrano 170,87 kg żywności o wartości 878,70 zł.
- **04-05.12.2015-** Świąteczna Zbiórka Żywności prowadzona we współpracy z Bankiem Żywności w Suwałkach. W zbiórce wzięło udział 10 wolontariuszy z Zespołu Szkół z Dodatkową Nauką języka Białoruskiego i ze Szkoły Podstawowej nr 6 w Hajnówce; Zebrano 205,79 kg żywności o wartości 1.132,10 zł.

9. GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2015 – 2021

Program adresowany jest do mieszkańców Gminy Miejskiej Hajnówka i instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Celem Programu jest :

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Hajnówka (określenie w drodze uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania, powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego; diagnozowano problem przemocy w rodzinie, opracowano i realizowano plan pomocy w indywidualnych przypadkach, rozpowszechniano informacje o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, monitorowano sytuacje rodzin dotkniętych przemocą, dokumentowano działania podejmowane wobec rodzin, w których dochodziło do przemocy, podejmowano działania prewencyjne w środowiskach zagrożonych przemocą, inicjowano interwencje w środowiskach dotkniętych przemocą),
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie; (izolowano sprawców od ofiar, udzielano informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno – edukacyjnych, przeprowadzono rozmowy z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc, kierowano wnioski do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o leczenie odwykowe: w 2015 r. – 31 wniosków, z czego 7 wniosków zostało skierowanych do Sądu Rejonowego o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu),
- zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie; (udzielano informacji dotyczących bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach

interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia, udzielano informacji m.in. na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego, udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy).

9.1. ZESPOŁY INTERDYSCYPLINARNE

W dniu 1 sierpnia 2010 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałożyła na gminy obowiązek tworzenia zespołów interdyscyplinarnych, których obsługę organizacyjno – techniczną zapewniają ośrodki pomocy społecznej.

Zgodnie z przepisami ustawy Rada Miasta Hajnówka Uchwałą Nr VI/30/11 z dnia 30 marca 2011 r. określiła tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.

Burmistrz Miasta Hajnówka Zarządzeniem Nr 50/11 z dnia 27 czerwca 2011 r. powołał i określił skład osobowy zespołu interdyscyplinarnego funkcjonującego na terenie miasta Hajnówka.

Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów podejmująca się współpracy celem udzielenia pomocy podopiecznemu lub całej rodzinie. Działania Zespołu skierowane są do rodzin znajdujących się w kryzysie, niewydolnych wychowawczo i ukierunkowane są na rozwiązanie konkretnego problemu w rodzinie. Celem istnienia zespołu interdyscyplinarnego jest działalność profilaktyczna i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele instytucji, które zajmują się pomocą rodzinie i mogą mieć wpływ na poprawę jej sytuacji.

Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie odbywa narady w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Zespół ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

9.2. GRUPY ROBOCZE

Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie. Do zadań grup roboczych należy w szczególności: opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w której dochodzi do przemocy

oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin w których dochodzi do przemocy oraz efektów ich działań.

W 2015 r. w ramach Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego zostało powołanych 59 grup roboczych. Rozpoczęto 59 procedur Niebieskiej Karty plus 6 otwartych procedur z 2014 r. W przeciągu 2015 r. zamknięto 57 procedur, zaś monitoringiem na 2016 r. objęto 8 procedur Niebieskiej Karty.

9.3 INNE INSTYTUCJE FUNKCJONUJĄCE W W/W OBSZARZE POMOCY I WSPARCIA

1. Punkt konsultacyjny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie – edukacja, poradnictwo, dyżury interwencyjno-wspierające – pomocą objęto 198 osób;

2. Punkt prowadzenia warsztatów dla osób współzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików- pomocą objęto 32 osoby;

3. Punkt porad prawnych i psychologicznych prowadzony w ramach porozumienia z Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT w Suwałkach – cyklicznym wsparciem w formie porad prawnych objęto 50 osób natomiast w formie porad psychologicznych 33 osoby.

10. KARTA DUŻEJ RODZINY

Zgodnie z uchwałą XXIX/221/13 Rady Miasta Hajnówka z dnia 25 września 2013 r. na MOPS zostały nałożone nowe zadania – dokumentowanie i wydawanie Kart Dużej Rodziny Hajnowskiej dla rodzin wielodzietnych i na stałe zamieszkałych na terenie miasta Hajnówka. Ogółem wydano 159 kart obejmując wsparciem 818 osób.

Na podstawie Ustawy z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2014r., poz. 1863) wydano 78 kart Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny obejmując wsparciem 380 osób.

11. KADRA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W HAJNÓWCE

Utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników jest zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z art. 17 ust 18 Ustawy o pomocy społecznej. W Miejski Ośrodku Pomocy Społecznej w Hajnówce, w roku sprawozdawczym w stosunku pracy pozostawały 34 osoby. Do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia pracowników socjalnych. Zgodnie z Art. 110 ust. 11 Ustawy jw. OPS zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalnych na 2 tys. mieszkańców. W roku 2015 było zatrudnionych 9 pracowników socjalnych świadczących pomoc w formie pracy

socjalnej i przeprowadzających wywiady środowiskowe w miejscu zamieszkania osób ubiegających się o przyznanie pomocy.

11.1. LICZBA OSÓB ZATRUDNIONYCH W MOPS HAJNÓWKA W 2015 R.

- Dyrektor – 1
- Zastępca Dyrektora – 1
- Główny administrator – 1
- Główny księgowy – 1
- Księgowi – 2
- Pracownicy świadczeń rodzinnych – 4
- Pracownicy socjalni – 10
- Referent – 1
- Wychowawcy – Świetlica socjoterapeutyczna – 2
- Opiekunki – specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 3
- Opiekunki – usługi opiekuńcze – 3
- Pracownik gospodarczy – 2
- Asystent rodziny – 2

Wszyscy pracownicy zatrudnieni w Ośrodku posiadają wymagane ustawowo kwalifikacje do wykonywania zawodu.

11.2. WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW

1. 22 osoby posiada wykształcenie wyższe,
2. 12 osób posiada wykształcenie średnie,

W tym:

- 8 osób ukończyło studia podyplomowe w zakresie Organizacji Pomocy Społecznej,
- 1 osoba ukończyła studia podyplomowe w zakresie Zarządzanie Projektami z Unii Europejskiej,
- 1 osoba ukończyła studia podyplomowe w zakresie socjoterapii,
- 1 osoba ukończyła studia podyplomowe w zakresie finanse i rachunkowość przedsiębiorstw,
- 4 osoby ukończyły specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego,
- 1 osoba ukończyła specjalizację II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego.

11.3. SZKOLENIA PRACOWNIKÓW

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce w 2015 roku uczestniczyli w różnych kursach, szkoleniach, konferencjach oraz seminariach. Większość

szkoleń, z których korzystali pracownicy była finansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Różnorodne instytucje organizujące, jak również bogata tematyka ukończonych szkoleń pozwoliła na wszechstronne spojrzenie na tematykę dotyczącą pomocy społecznej, pogłębienie i uzupełnienie dotychczasowej wiedzy oraz rozwinięcie umiejętności. Wykaz tematyki szkoleń:

- Sposoby negocjacji i radzenia sobie z psychomanipulacją,
- Stres, wypalenie zawodowe i asertywność,
- Terapia skoncentrowana na rozwiązaniach I stopnia,
- Elementy dialogu motywacyjnego w pracy asystenta rodziny,
- Przeciwdziałanie przemocy wobec osób niepełnosprawnych i starszych,
- Dopalacze- profilaktyka, diagnoza, pomoc,
- Asysta osobie niepełnosprawnej,
- Inwentaryzacja roczna w jednostkach organizacyjnych sektora finansów publicznych w praktyce,
- Prowadzenie treningów umiejętności społecznych w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych,
- Egzekucja w pomocy społecznej po zmianach –dochodzenie świadczeń nienależnie pobranych i wydatków z pomocy społecznej,
- Seminarium: Inwestycja w przyszłość-Fundusze Europejskie na lata 2014-2021,
- Konferencja-Elektroniczny obieg dokumentów,
- Konferencja- Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2021,
- Prawo pracy w 2015 r.,
- Archiwum zakładowe,
- Szkolenie dla kadry instytucji pomocy społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Wzmocnienie pozycji pokrzywdzonych przestępstwem oraz wsparcie świadków w postępowaniu karnym,
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć,
- Fundusz alimentacyjny-nowelizacje,
- jak motywować do współpracy członków LZI,
- Konferencja: Zauważ mnie, usłysz mnie-przeciwdziałanie przemocy wobec dzieci,
- Interaktywny płatnik plus,
- Przekazywanie materiałów archiwalnych wytworzonych od 1990 roku w urzędach samorządów terytorialnych do archiwum państwowego.

12. STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW

SPOŁECZNYCH GMINY MIEJSKIEJ HAJNÓWKA NA LATA 2013 – 2021

Integracja i rozwiązywanie problemów społecznych jest jednym z najważniejszych zadań gminy. Podstawą do realizacji działań w tym obszarze, interwencji społecznych, pomocowych i profilaktycznych stanowi Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2013 – 2021 przyjęta uchwałą Nr XXXII przez Radę Miasta Hajnówka w dn. 30 grudnia 2013 r. Strategia pozwala zaplanować plan rozwoju społecznego gminy, przygotować konspekt działań zgodny z wcześniej wypracowaną misją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary i poszczególne etapy realizacji.

Zgodnie z przyjętymi założeniami Strategii, Zespół Wdrożeniowy dokonał analizy podjętych działań w 2015 r. wynikających z przyjętego dokumentu. W trakcie spotkania monitorującego realizację zostały przedstawione najbardziej innowacyjne, efektywne i ciekawe działania związane z realizacją Strategii w pięciu obszarach problemowych polityki społecznej gminy:

Wspieranie rodziny i zapobieganie kryzysom w rodzinach

W związku z realizacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2021 poszczególne placówki i instytucje podejmowały następujące działania:

Stowarzyszenie Abstynentów i Rodzin w Hajnówce realizuje zadania w zakresie zmniejszania skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Hajnówka poprzez psychoedukację i terapię dorosłych, ale też w razie zgłaszania takich potrzeb – młodzieży.

W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy – prowadzone były następujące działania:

- 1. Punkt konsultacyjny dla osób doznających przemocy;**
- 2. Terapia osób współzależniowych i doznających przemocy w rodzinie;**
- 3. Realizowany był autorski program warsztatów i seminariów terapeutycznych i psychoedukacyjnych dla osób współzależniowych i doświadczających przemocy domowej „W poszukiwaniu siebie”;**

4. Funkcjonowała grupa wsparcia dla DDA i DDD.

Ad. 1. Punkt konsultacyjny dla osób doznających przemocy teoretycznie miał działać 2 razy w miesiącu, a działał w zależności od zgłaszanych przez klientów potrzeb.

Głównym zadaniem było:

- zmniejszanie zjawiska przemocy domowej,
- podnoszenie świadomości osób doświadczających przemocy, że przemoc jest przestępstwem; udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy,
- obalanie mitów na temat przemocy,
- pomoc prawna w zakresie kompetencji osoby prowadzącej punkt,
- współpraca z instytucjami zainteresowanymi zapobieganiem i zmniejszaniem zjawiska przemocy w rodzinie i pracy w obszarze zmniejszania tego zjawiska,
- udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i specjalistycznych ośrodkach wsparcia (rozdawanie opracowanych informatorów o instytucjach pomocowych w województwie podlaskim),
- udzielanie informacji na temat uzyskania obdukcji lub / i zaświadczenia lekarskiego.

Ad. 2. Terapia osób współzależnych i doznających przemocy w rodzinie także teoretycznie miała odbywać się 2 razy w miesiącu. Potrzeby były jednak tak ogromne, że praktycznie praca tego punktu przebiegała 5 dni w tygodniu, a niejednokrotnie 2 razy dziennie – w godzinach otwarcia Klubu Abstynentów DĄB.

Celem pracy - prócz

- zmniejszania zjawiska przemocy domowej,
- podnoszenia świadomości osób doświadczających przemocy, że przemoc jest przestępstwem, udzielania informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy,
- obalania mitów na temat przemocy,
- pomocy prawnej w zakresie kompetencji osoby pracującej,
- współpracy z instytucjami zainteresowanymi zapobieganiem i zmniejszaniem zjawiska przemocy w rodzinie i pracy w obszarze zmniejszania tego zjawiska,
- udzielania informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i specjalistycznych ośrodkach wsparcia (rozdawanie opracowanych informatorów o instytucjach pomocowych w województwie podlaskim),
- udzielanie informacji na temat uzyskania obdukcji lub / i zaświadczenia lekarskiego,

było:

- prowadzenie terapii współzależnienia, terapii dzieciństwa czy praca terapeutyczna nad innymi problemami zgłaszanymi przez klientów, w tym trenowanie umiejętności wychowawczych. Umiejętności wychowawcze rodziców są niezbędne dla kształtowania właściwych postaw i zachowań młodego pokolenia i zapobiegania powielaniu u nich zachowań przemocowych,
- przekierowanie – w razie potrzeby – do innych specjalistów.

Ad. 3. Autorski program warsztatów i seminariów terapeutycznych i psychoedukacyjnych dla osób współzależnionych i doświadczających przemocy domowej „W poszukiwaniu siebie” – prócz wielu innych tematów – obejmował też problematykę przemocy domowej. Oto główne tematy – także w zakresie zwiększenia skuteczności pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie – które były realizowane:

- Trzy główne przyczyny agresji,
- Agresja - definicja, rodzaje,
- Agresja a Przemoc,
- Przemoc domowa,
- Charakterystyka ofiar przemocy,
- Charakterystyka sprawców przemocy,
- Katalog zachowań agresywnych w przemocy i ich skutki,
- Cykl przemocy w rodzinie,
- Dlaczego rodzice stosują przemoc wobec swoich dzieci,
- Mity i fakty na temat przemocy,
- Ochrona osób doświadczających przemocy przed przemocą w prawie karnym,
- Bądź bezpieczna w sądzie – informacje dla osób doznających przemocy, które zgłaszają sprawy przemocy do sądu.

Ad. 4. Grupa wsparcia dla DDA i DDD funkcjonuje przy naszym Stowarzyszeniu od ponad roku. Powstała jako grupa samopomocowa dla Dorosłych Dzieci Alkoholików i Dorosłych Dzieci Dysfunkcyjnych. Spotkania grupy odbywają się w formie mitingów i spotkań dyskusyjnych.

Przedszkole Nr.5

1. Współpraca w ramach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych.
2. Rozpowszechnienie informacji Ministerstwa Sprawiedliwości o instytucjach oraz możliwości udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem wśród rodziców.
3. Analiza bieżących problemów wychowawczych.

4. Edukacja pedagogiczna rodziców poprzez gazetki tematyczne:
  - Dziecięce lęki
  - Rozwój emocjonalny przedszkolaka
  - Jak wspierać rozwój małego dziecka

W zakresie edukacji dzieci:

1. W roku szkolnym 2014/2015 w ramach programu rocznego realizowano priorytet „Wspomaganie rozwoju dziecka w atmosferze akceptacji i bezpieczeństwa” w obszarze „Dbałość o zdrowie w aspekcie psychicznym i fizycznym”

Wskaźniki – umiejętności dziecka:

- Ma zaufanie do nauczycieli i pracowników przedszkola
- Dba o bezpieczeństwo własne oraz innych
- Zna podstawowe zasady współżycia w grupie
- Porozumiewa się z dorosłymi i dziećmi
- Potrafi płynnie i prawidłowo mówić, słuchać, rozumieć i zapamiętywać
- Zgodnie funkcjonuje z rówieśnikami w zabawie i w sytuacjach zadaniowych
- Nabiera wiary w siebie i swoje możliwości
- Rozumie istotę negatywnych zachowań i konsekwencji

1. Realizacja Programu Zdrowia Psychicznego „Przyjaciele Zippiego”
2. Realizacja programu „Bezpieczny Przedszkolak” którego celem jest niwelowanie zagrożeń wynikających z otaczającej rzeczywistości.
3. Spotkania z przedstawicielami policji w przedszkolu oraz wycieczki do Komendy Powiatowej w Hajnówce.
4. Organizowanie imprez i uroczystości przedszkolnych z udziałem rodziców w placówce oraz poza przedszkolem w celu rozwijania, utrwalania więzi rodzinnych: Przedszkolny Bieg po Zdrowie, Pikniki Rodzinne, Dzień Taty i Mamy, organizowanie spotkań czytelniczych.
5. Promowanie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zdrowy tryb życia w gronie rodzinnym: organizowanie rodzinnego konkursu fotograficznego, rajdy rowerowe.

Przedszkole nr 1

1. Systematyczne spotkania z funkcjonariuszami Policji: poznawanie zasad ruchu drogowego, zasad poruszania się na drogach i ulicach, poznawanie podstawowych numerów alarmowych, których należy używać w sytuacjach ratujących życie.

2. Realizacja programu edukacyjnego (w grupach młodszych i starszych) "Bezpieczny przedszkolak", w którym biorą udział wszystkie dzieci w przedszkolu- 125.
3. Warsztaty dla nauczycieli "Dziecko krzywdzone" umożliwiające rozpoznanie problemów przemocy w rodzinie i nie tylko w rodzinie.
4. Realizacja programu edukacyjnego w grupach starszych(5-6 latków -75 osób) "Czyste powietrze wokół nas" we współpracy z SANEPID-em Hajnówka.
5. Systematyczne uczestnictwo nauczycielki w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego
6. Realizacja programu zdrowia psychicznego "Przyjaciele Zippiego".

Przedszkole Nr 3

1. Szkolenie na temat agresji organizowane w MOPS.
2. Program wychowawczy przedszkola.
3. Spotkania z pracownikami Policji.
4. Grupowe systemy oceniania i motywowania dzieci.
5. Kodeks przedszkolaka.
6. Zajęcia ruchowe z wykorzystaniem metod – Knill, Sherborne, Pedagogiki zabawy.
7. Innowacja pedagogiczna „ W przedszkolu jak w domu”.

Przedszkole nr 2

1. Promocja zdrowia
  - Olimpiada Sportowa 2015
  - Realizacja Programu Profilaktyki „ Zdrowy i bezpieczny przedszkolak"
  - Projekt edukacji prozdrowotnej -"O czystość każdy przedszkolak dba, by być zdrowym na sto dwa"
  - Projekt promujący zdrowy styl życia: „Moda na zdrowie"
  - Realizacja ogólnopolskiego programu "Czyste powietrze wokół nas" w grupie IV i III
  - Realizacja Ogólnopolskiego Programu Edukacji Zdrowotnej dla Przedszkolaków "Akademia Aquafresh".
  - Dbam o zdrowie - spotkanie z pielęgniarką

- Spotkanie z pracownikiem Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej - przedstawienie zasad prawidłowego żywienia oraz utrzymanie higieny osobistej.
- Zajęcia edukacyjne " Dbamy o zdrowie" w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Hajnówce
- Festiwal ziemniaka i marchewki

2. Bezpieczeństwo

- Realizacja programu „Bezpieczne przedszkole”
- Realizacja programu edukacyjnego „ Moje dziecko idzie do szkoły"
- Projekt edukacyjny "Jestem bezpieczny i czuję się bezpiecznie" w grupie III
- Spotkanie z pracownikami Straży Pożarnej
  - Pokaz z ratownictwa medycznego – zapoznanie dzieci z zasadami udzielania pierwszej pomocy.
  - wycieczka do Straży Pożarnej - Spotkania z pracownikami Komendy Powiatowej Policji w Hajnówce
  - „Bezpieczne wakacje”
  - „ Obcy niebezpieczny"
  - "Bezpieczne zima"
  - „Bezpieczna droga do przedszkola”
  - Prelekcje dla przedszkolaków pt. AUTOCHODZIK przez policjantki KPP w Hajnówce
  - Wycieczka na skrzyżowanie z funkcjonariuszami Policji - utrwalanie poznawanych zasad bezpiecznego poruszania się po ulicy
- Szkolenie Rady Pedagogicznej z zakresu udzielania I pomocy przedmedycznej.
- Uczestnictwo w posiedzeniach Komisji Interdyscyplinarnej i szkoleniach.

Zespół Szkół z dodatkowa Nauką Języka Białoruskiego

1. Przeprowadzenie diagnozy na podstawie anonimowych ankiet wśród uczniów (Gim. I LO) i ich rodziców, praca w oparciu o wyniki, z których wynika, że przemocy w domu doświadcza :

- - 5,5 % licealistów oraz 5% gimnazjalistów (przemoc fizyczna)
- - 3,7% % licealistów oraz 8% gimnazjalistów (przemoc psychiczna)

W 2015 r. miały miejsce dwie interwencje dotyczące przemocy w rodzinie, które zostały rozwiązane z udziałem sądu.

2. Tematyka przemocy w rodzinie realizowana w ramach lekcji wychowawczych, wychowania do życia w rodzinie oraz realizacji programu „ARS czyli jak dbać o miłość”. Przemoc w rodzinie

jest integralną częścią takich tematów jak: Konwencja o Prawach Dziecka, Deklaracja Praw Człowieka, konflikty młodzieży z rodzicami, agresja i przemoc.

Zespół Szkół Ogólnokształcących

1. Udział w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego,
2. Udział w szkoleniu "Praca z dzieckiem krzywdzonym",
3. Uwzględnienie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie w programie profilaktyki szkoły,
4. Monitorowanie bieżącej sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów,
5. Indywidualne rozmowy pedagoga, wychowawców z uczniami, rodzicami i nauczycielami,
6. Dyżur psychologa w szkole dla uczniów, rodziców i nauczycieli.

Zespół Szkół nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Hajnówce

1. **Warsztaty socjoterapeutyczne** z elementami pracy nad sobą przeznaczone dla uczniów klas szkoły podstawowej „**Mosty zamiast murów**” oparte na programie własnym;
2. Zajęcia psychoedukacyjne z elementami pracy nad sobą „**By żyć piękniej..**” mające na celu promowanie tolerancji, pozytywnych wartości w życiu młodego człowieka oraz rozwijanie cech i umiejętności społecznych pozwalających młodym ludziom odnaleźć się w niełatwych relacjach interpersonalnych z rówieśnikami;
3. Warsztaty informacyjne przeznaczone dla uczniów klas VI dotyczące zjawiska sekstingu;
4. Spotkania mediacyjne, wspierające, edukacyjno-terapeutyczne, diagnostyczne zarówno z dziećmi, jak i z rodzicami jako profilaktyka zjawiska przemocy;
5. Zajęcia organizowane we współpracy z Policją dotyczące konsekwencji zachowań agresywnych, odpowiedzialności prawnej;
6. Zajęcia warsztatowe prowadzone przez uczniów gimnazjum dla uczniów młodszych klas szkoły podstawowej w ramach „**Dnia Praw Dziecka**” dotyczące ochrony podstawowych praw dzieci, ale i uświadomienia istotności obowiązków wynikających z różnych regulaminów – propagowanie zachowań pożądanых, negowanie zjawisk niekorzystnych oraz udzielenie informacji, w jaki sposób i gdzie można uzyskać pomoc w obliczu łamanych praw człowieka;
7. Zajęcia integracyjne służące nawiązaniu i wzmocnieniu pozytywnych relacji w grupie, wytworzeniu i utrzymywaniu sprzyjającego klimatu grupy opartego na istotnych w procesach

- grupowych wartościach m.in.: wzajemnym zrozumieniu, akceptacji, tolerancji, empatii, wsparciu;
8. Warsztaty informacyjne „**Po co pukać do pokoju psychologa / pedagoga i dlaczego warto?**” – wzbogacające uczniów młodszych klas szkoły podstawowej w wiedzę dotyczącą: spektrum spraw, trudności z którymi mogą się zgłosić do w. w. specjalistów w szkole oraz form pomocy jakimi zostaną wówczas objęci;
  9. Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w ramach godzin wychowawczych prowadzonych przez wychowawców poszczególnych klas;
  10. Szkolny wolontariat – angażowanie uczniów w różne inicjatywy i akcje min. UNICEF-u, mające na celu bezinteresowne działania na rzecz innych osób, szerzenie tolerancji i akceptacji dla inności drugiego człowieka;
  11. Udział uczniów w konkursach i kampaniach np.: w konkursie „Stop przemocy” w ramach „**Kampanii 19 Dni**” Przeciwno Przemocy wobec dzieci i młodzieży; coroczny, aktywny udział w Ogólnopolskiej Kampanii „**Zachowaj Trzeźwy Umysł**” itp.;
  12. Udział uczniów w zajęciach pozalekcyjnych rozwijających hobby, pasje i zainteresowania młodych ludzi: sportowe, fotograficzne, plastyczne, humanistyczne, teatralne, językowe itp.;
  13. Doradztwo zawodowe: zajęcia, warsztaty określające predyspozycje i możliwości młodych ludzi, a tym samym ułatwiające podjęcie decyzji dotyczących przyszłości zawodowej;
  14. Mediowanie konfliktów rówieśniczych, udzielanie wsparcia i informacji rodzicom uczniów z różnymi trudnościami w zachowaniu;
  15. Wizyty w środowisku rodzinnym uczniów, wywiad i obserwacja uczniów przejawiających niepokojące zachowania (zagrożone demoralizacją, uzależnieniem itp.);
  16. Uczestnictwo przedstawicieli placówki w **Lokalnym Zespole Interdyscyplinarnym** oraz organizowanych **grupach roboczych** (praca z dziećmi i rodzinami dotkniętymi zjawiskiem przemocy, Niebieskie Karty itp.);
  17. Spektakle profilaktyczne min. „**Mały Książę**” przeznaczony dla starszych klas szkoły podstawowej oraz klas gimnazjalnych;
  18. Warsztaty i zajęcia prowadzone przez przedstawicieli Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w ramach **Rocznych Planów Wspomagania** m.in.: Zajęcia przeznaczone dla uczniów nt. „Agresja – geneza, rodzaje i sposoby zapobiegania”; „Dobrze czuje się w grupie”, „Jak być asertywnym?”, warsztaty dla rodziców „Agresja i przemoc w grach i bajkach dla dzieci”, „Komunikacja nastolatek – rodzic”;
  19. **Szkolenia, warsztaty** (podnoszące kompetencje pracowników szkoły) min.:
    - „Skąd ta agresja? – zasady pracy z dzieckiem agresywnym”
    - „Specyfika i sposoby pomocy w uzależnieniach”

- „Wsparcie dziecka krzywdzonego”
- Szkolenie dla członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych pracujących z problemem przemocy(PARPA)
- „Przeciwdziałanie przemocy w Rodzinie ze względu na płeć” – szkolenie Zespołów Interdyscyplinarnych;

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

1. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przemocy w rodzinie.

- propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy, przeprowadzenie cyklu zajęć: „Chronimy dzieci”, „Dowód miłości”, „Seksting”, „Sponsoring”.
- prowadzenie akcji tematycznych i szkoleń w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych, użytkowania Internetu: „Poznaj bezpieczny Internet”, „Lekcja bezpieczeństwa”, „W sieci”, „Bezpieczna przygoda z Internetem”, „Gdzie jest Mimi?”, „Dbaj o fejs”.
- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujących zachowania nieagresywne, realizowanie założeń profilaktyki uniwersalnej z zakresu organizacji czasu wolnego: zajęcia taneczne, teatralne, muzyczne, plastyczne- przygotowania i udział w przeglądach, konkursach.
- dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków, miejsc szukania pomocy.
- prowadzenie Treningu Zastępowania Agresji oraz Treningu Umiejętności Społecznych

2. Podnoszenie kompetencji nauczycieli, specjalistów w zakresie przemocy w rodzinie poprzez udział w szkoleniach zorganizowanych przez Fundację Dzieci Niczyje:

- Profilaktyka przemocy i wykorzystywania dzieci.
- Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem
- Identyfikacja symptomów krzywdzenia dzieci
- Podejmowanie interwencji w przypadku krzywdzenia dzieci.
- Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w Internecie.
- „Nie przegraj” – profilaktyka ryzykownych zachowań seksualnych młodzieży.
- Profilaktyka przemocy i wykorzystywania dzieci.

3. Szacowanie ryzyka wystąpienia przemocy za pomocą narzędzia:
  - Kwestionariusze oceny ryzyka występowania przemocy w rodzinie oraz Algorytmy postępowania w przypadku podejrzenia wystąpienia przemocy w rodzinie.
4. Działania interdyscyplinarne w zakresie przemocy w rodzinie.

Miejska Biblioteka Publiczna im. T. Rakowieckiego w Hajnówce:

- Stała współpraca Biblioteki Miejskiej ze Świetlicą Socjoterapeutyczną będącą w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce.

Rozwój rynku pracy i wsparcia dla osób bezrobotnych

Powiatowy Urząd Pracy w Hajnówce

Na koniec grudnia 2015r. liczba osób bezrobotnych wynosiła 1715 i była niższa o 143 osoby bezrobotne w porównaniu do 2014r. Liczba osób bezrobotnych w mieście Hajnówka wynosiła 834.

Aktywizacją zawodową w 2015r. objęte zostały osoby bezrobotne i poszukujące pracy, w tym osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zastosowano wobec nich zróżnicowane usługi wynikające z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zastosowano następujące instrumenty rynku pracy:

1. Staże – 396 osób.
2. Prace interwencyjne – 101 osób.
3. Roboty publiczne – 104 osób.
4. Wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy – 13 osób.
5. Środki na podjęcie działalności gospodarczej – 15 osób.
6. Bony stażowe – 4 osoby.
7. Bony na zasiedlenie – 8 osoba.
8. Prace społecznie-użyteczne – 169 osób.
9. Szkolenia – 51 osoby.

W 2015 r. zorganizowano szkolenia w zakresie:

1. ABC działalności gospodarczej.
2. Kierowca operator wózków jezdniowych z wymianą butli gazowych w tych wózkach z modułem magazynowania.
3. Spawacz metoda MAG i metoda TIG
4. Sprzedawca kasjer z obsługą kasy , komputera, urządzeń fiskalnych i terminali kart płatniczych.
5. Technolog robót wykończeniowych – nowoczesne techniki wykańczania wnętrz z elementami instalatorstwa sanitarnego.

W ramach realizowanej formy aktywizacji bezrobotnych, jaką jest przyznanie bezrobotnemu jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej na podstawie art. 46 ustawy w 2015 roku dofinansowano koszty związane z podjęciem działalności gospodarczej dla 15 osób bezrobotnych w następujących zakresach:

- konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych (warsztat samochodowy)
- usługi remontowo-budowlane
- usługi geodezyjno-kartograficzne
- produkcja mebli kuchennych, biurowych, łazienkowych, szaf itp.
- projektowanie architektoniczne i konstrukcyjne
- usługi stolarskie
- usługi związane z oprogramowaniem
- specjalistyczne projektowanie, produkcja oraz sprzedaż mebli.
- usługi związane z poprawą kondycji fizycznej, niekonwencjonalnymi metodami terapii – masaże
- wykonywanie instalacji elektrycznych
- usługi spawalnicze w ramach konserwacji i naprawy pojazdów samochodowych
- naprawa i konserwacja wyrobów metalowych – usługi spawalnicze
- wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń budowlanych
- prowadzenie kawiarni oraz produkcja i sprzedaż wyrobów ciastkarskich
- pranie i czyszczenie wyrobów włókienniczych i futrzarskich oraz sprzątnięcia budynków.

Realizując nowe zadanie adresowane do pracodawców, wspomagające przekwalifikowanie lub aktualizację wiedzy i umiejętności osób pracujących Powiatowy Urząd Pracy w Hajnówce w 2015 roku zawarł 4 umowy o sfinansowanie z Krajowego Funduszu Szkoleniowego kształcenia ustawicznego dla 71 pracowników i 1 pracodawcy. Środki KFS zostały przeznaczone na kształcenie pracowników i pracodawców zgodnie z ustalonym przez

MPiPS priorytetem tj. na kształcenie ustawiczne osób w wieku 45 lat i powyżej, na finansowanie takich kursów jak:

- efektywny listonosz – doradca,
- operator suwnicy sterowanej z poziomu roboczego,
- operator wózków jezdniowych z wymianą butli,
- profesjonalna obsługa klienta,
- fundusz alimentacyjny.

Oprócz Powiatowego Urzędu Pracy na terenie miasta Hajnówka aktywnie działa **Młodzieżowe Centrum Kariery**, które prowadzi działalność na rzecz młodzieży uczącej się, nieaktywnej zawodowo, bezrobotnej, zagrożonej wykluczeniem społecznym, które kwalifikują się do tzw. Grupy NEET w przedziale wiekowym od 16 do 24 roku życia.

MCK prowadzi działania w zakresie pośrednictwa pracy, poradnictwa i doradztwa zawodowego, a także w zakresie działalności szkoleniowej. Jak co roku, MCK w Hajnówce realizowało program „Wolontariat w OHP”, w którym udział wzięło 6 osób. Uczestnicy mieli okazję uczestniczyć w realizacji zajęć z doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy. W ramach Programu popularyzacji przedsiębiorczości i kształcenia zawodowego zostały zrealizowane dwa pięciodniowe warsztaty pn. „Bądź przedsiębiorczy” i „Założ swoją firmę”, w których udział wzięły 133 osoby nieaktywne zawodowo i bezrobotne. Ponadto w ciągu całego 2015 roku doradca zawodowy udzielił grupowych i indywidualnych porad dla 1368 klientów, pośrednik pracy pozyskał 147 miejsc pracy: sezonowej, dorywczej i stałej a specjalista ds. rozwoju zawodowego zrealizował 5 kursów zawodowych: magazynier z obsługą wózków jezdniowych, handlowiec – sprzedawca z modułem wizażu/obsługi programu WF MAG, mała księgowość, obsługa wózków jezdniowych i pracownik obsługi urządzeń i maszyn w produkcji stolarskiej. We wszystkich kursach łącznie wzięło udział 65 osób, z czego po zakończonym udziale w kursach zatrudnienie podjęło 30 osób.

W jednostce zrealizowano projekt „Równi na rynku pracy – EFS” w ramach Gwarancji dla Młodzieży dla 30 beneficjentów, którzy skorzystali z następujących form wsparcia: doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy, indywidualne i grupowe spotkania z prawnikiem, indywidualne i grupowe spotkania z psychologiem, trening umiejętności społecznych, warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, staże zawodowe, kurs języka angielskiego, podstawowy kurs komputerowy, kurs prawo jazdy kat. B, kursy zawodowe: operator obrabiarek CNC, pomoc kucharza z modułem carvingu i baristy oraz handlowiec – sprzedawca z modułem wizażu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Urząd Miasta w Hajnówce

1. Złożenie do LGD „Puszcza Białowieska” fiszki projektowej „Bezpieczna Przystań” dotyczącej stworzenia infrastruktury mieszkań chronionych oraz ogrzewalni.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

1. Opracowanie i rozprowadzenie wśród lokalnych instytucji ulotek, skierowanych do osób uwikłanych w przemoc np.. „Żółta kartka”, zawierającej podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, a także danych na temat miejsca uzyskania pomocy i wsparcia.
2. Przygotowanie „Informatora dotyczącego podmiotów świadczących pomoc dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz podmiotów realizujących oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie powiatu hajnowskiego”, zawierającego: dane teled adresowe Centrum jako podmiotu realizującego oddziaływania korekcyjno-edukacyjne, wykaz zespołów interdyscyplinarnych wraz z danymi teled adresowymi ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu, wykaz jednostek specjalistycznego poradnictwa w powiecie oraz organizacji pozarządowych świadczących usługi na rzecz rodzin dotkniętych przemocą; Informator został opublikowany na stronie internetowej PCPR w Hajnówce;
3. Rozpowszechniano (w siedzibie PCPR oraz wśród lokalnych placówek i instytucji pomocowych) broszury, ulotki i plakaty informacyjne dotyczące przeciwdziałania przemocy, pozyskane z innych instytucji i organizacji, np.: ulotka „Prawa ofiar przemocy seksualnej”- opracowana przez Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania, „Informator o alternatywnych sposobach rozwiązywania sporów” opracowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości;
4. Przeprowadzono szkolenia:
  - „Jak radzić sobie z zachowaniami agresywnymi wśród klientów”, skierowanego do kadr pomocy społecznej i pieczy zastępczej z terenu powiatu hajnowskiego udział wzięło 36 osób;
  - „Dopalacze – profilaktyka, diagnoza, pomoc”. W szkoleniu wzięło udział 40 osób, w tym: rodziny zastępcze, rdd, kardy pomocy społecznej z terenu powiatu;
5. Zawarcie w dniu 07.02.2014 r. Umowy Partnerskiej ze Stowarzyszeniem Wspierania Poradnictwa Obywatelskiego w Łomży na realizację w okresie 30.04.2014 r.

30.04.2016 r. projektu „Wspieranie przez doradzenie”. Celem umowy jest zapewnienie niepełnosprawnym mieszkańcom powiatu hajnowskiego i członkom ich rodzin dostępu do specjalistycznego poradnictwa prawnego oraz informacji o prawach i uprawnieniach (poradnictwo online środy 9-13; porady telefoniczne poniedziałek 11-15; porady listowne; porady w sprawach zgłoszonych za pośrednictwem poczty elektronicznej i komunikatora internetowego skype wtorek 9-13). Z poradnictwa mogą również korzystać osoby uwikłane w przemoc.

6. Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie (wydanie informatora, rozpowszechnienie informacji o realizacji projektu, rekrutacja uczestników projektu).
7. Pracownicy PCPR w Hajnówce w 2015 r. uczestniczyli w szkoleniach w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in.:
  - 72 godz. kurs specjalistyczny „Terapia skoncentrowana na rozwiązaniach – kurs podstawowy”,
  - „Szkolenie dla kardy instytucji pomocy społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie” przeprowadzonym przez IRSS i Stowarzyszenie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.
8. Spotkanie pracownika PCPR w Hajnówce z 10 osobami osadzonymi w Areszcie, którzy w najbliższym czasie zakończą odbywanie kary pozbawienia wolności. Szczególną uwagę zwrócono na znaczenie budowania prawidłowych kontaktów z rodziną osadzonych. Omawiając zadania wynikające z poszczególnych ustaw poinformowano o możliwości skorzystania z pomocy przez osoby stosujących przemoc w rodzinie, szczególnie do możliwości udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym.

Budowanie kompleksowego systemu bezpieczeństwa i profilaktyki

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Dzięki współpracy MOPS z Centrum Aktywizacji Społecznej „Pryzmat” w Suwałkach nadal od roku 2014 działa na terenie miasta Hajnówka bezpłatny punkt konsultacyjny – porad prawnych i psychologicznych dla ofiar przemocy domowej jak również osobom zagrożonym przemocą.

Komenda Powiatowa Policji

1. Cykl spotkań edukacyjnych policjantów z młodzieżą. Udział w Podlaskim Forum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

2. Rozprowadzanie ulotek i informacji dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, jak i osobom stosującym przemoc.
3. Prowadzenie „pogadank” wśród dzieci i młodzieży dotyczących przemocy rówieśniczej.
4. Inicjowanie spotkań środowiskowych.
5. Monitorowanie sytuacji rodzin objętych procedurą NK.

Rozwój zasobów społecznych i integracji

1. W ramach tego obszaru propagowana była idea wolontariatu (np. cykliczne zbiórki żywności na terenie miasta) i organizacji pozarządowych (pełna baza zamieszczona na stronie <http://www.hajnowka.pl/organizacje-pozarzadowe/baza.html>). Przykładem prężnie działającej organizacji pozarządowej jest Uniwersytet III Wieku <http://www.utw.hajnowka.pl>.

- Corocznie uchwalany jest Roczny Program Współpracy Miasta Hajnówka z Organizacjami Pozarządowymi oraz Innymi Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego, w 2015 r. obowiązywał Program zatwierdzony Uchwałą Nr XL/310/14 Rady Miasta Hajnówka z dnia 29 października 2014 r.
- **Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych** zorganizował cykl warsztatów dotyczących możliwości pozyskiwania funduszy na realizację pomysłów w środowisku na rzecz społeczności lokalnej. Celem zajęć było:
  - wzrost wiedzy na temat partycypacji społecznej oraz koncepcji Rozwoju Lokalnego kierowanego przez społeczność,
  - doskonalenie umiejętności planowania i realizacji działań z wykorzystaniem lokalnego potencjału oraz przy aktywnym udziale społeczności lokalnej,
  - wzrost wiedzy i pogłębienie umiejętności praktycznych w zakresie pracy metodą projektu,
  - poznanie metod i narzędzi włączania mechanizmów w proces planowania projektów.Program był skierowany do organizacji pozarządowych, społeczności lokalnej, grup nieformalnych, pracowników samorządowych i przedsiębiorstw.
- **Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży** ogłosiła „Ogólnopolski konkurs Grantowy” w ramach Programu „Równe Szanse 2015” Polsko Amerykańskiej Fundacji Wolności na lata 2015-2016.
Celem konkursu jest wsparcie projektów organizacji pozarządowych rozwijających umiejętności społeczne młodych ludzi przydatnych zarówno w ich obecnym, jak i dorosłym życiu.
- Wykorzystywano różnorodne formy komunikacji ze społecznością – ogłoszenia i informacje w gazetach lokalnych, strony MOPS, Urzędu Miasta Hajnówka i

organizacji pozarządowych, spotkania oraz warsztaty ze społecznością lokalną, gry miejskie, pikniki i imprezy okolicznościowe.

Koordinatorem wdrażania Strategii jest Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce.

13. PROGRAM WSPARCIA RODZINY W GMINIE MIEJSKIEJ HAJNÓWKA NA LATA 2012 – 2015

Gminny Program Wsparcia Rodziny został przygotowany w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149 poz. 887 z późn. zm.). Jednym z celów jest stworzenie rozwiązań profilaktycznych umożliwiających działania osłonowe zapobiegające izolacji i marginalizacji mieszkańców Gminy Miejskiej Hajnówka, ratownicze i wspomagające dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Zawarte w programie propozycje pomocowe wspierają rodzinę w prawidłowym wypełnianiu funkcji. Obejmują pomocą rodziny zagrożone różnego typu patologiami, dysfunkcyjne oraz dzieci i młodzież zagrożoną niedostosowaniem społecznym.

Ważnym elementem programu jest monitorowanie, które dokonywane jest między innymi poprzez analizę statystyczną efektów, w zakresie działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, zawierających się w danych :

- liczba osób, którym udzielono pomocy społecznej w szczególności z powodu:
  - ubóstwa – 931
  - sieroctwa – 2
  - bezdomności – 16
  - potrzeby ochrony macierzyństwa – 115
    - w tym – wielodzietności – 72
  - bezrobocia – 581
  - niepełnosprawności – 296
  - długotrwałej lub ciężkiej choroby – 179
  - bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 132
    - w tym – rodziny niepełne – 88
      - rodziny wielodzietne – 16
  - przemocy w rodzinie – 3

- alkoholizmu – 25
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – 21
- zdarzeń losowych – 4
- liczba rodzin niewydolnych wychowawczo – 132
- liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy domowej – 65
- liczba dzieci objętych pomocą profilaktyczną, korekcyjną w placówkach dziennych – 29,
- liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych – 11
- liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiek. – wychowawczych – 12
- kwota wydatkowana na pomoc pieniężną na częściowe utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych – 28.139,98 zł.
- kwota wydatkowana na opłaty za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych – 112.494,25 zł
- kwota wydatkowana na pomoc społeczną skierowaną do rodzin wychowujących dzieci – 1.732.250,17 zł

14. ZAKRES POTRZEB MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W HAJNÓWCE

- Zwiększenie środków finansowych w zakresie zadań własnych, gdyż dużym obciążeniem dla budżetu jest ponoszenie odpłatności za pobyt naszych mieszkańców w DPS. Analizując wydatki na poszczególne rodzaje świadczeń należy zwrócić szczególną uwagę na koszt utrzymania osób w Domach Pomocy Społecznej. Wydane środki finansowe w 2015 r. opiewają na kwotę: 377.098,38 zł za 19 podopiecznych. Powodem tego jest rosnąca ilość osób wymagających umieszczenia w DPS oraz konieczność wykonania postanowień sądowych (sądowe umieszczenie w DPS). Istotny wpływ ma również starzenie się społeczeństwa.
- Odpowiedniego zabezpieczenia wymaga również realizacja Ustawy o pieczy zastępczej, która obliguje gminę do ponoszenia 10 %, 30 % i już w niektórych przypadkach nawet 50 % kosztu utrzymania miesięcznego w placówce opiekuńczej względem dzieci umieszczanych od stycznia 2012 roku. Na ten cel wydano kwotę 140.634,23zł za 33 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Nadmienić należy, iż w każdym kolejnym roku kalendarzowym koszty utrzymania za dzieci umieszczone w placówce opiekuńczej wzrastają.
- Ustawa o pomocy społecznej nakłada na samorządy gminne obowiązek zatrudnienia pracowników socjalnych w wymiarze minimum jeden pracownik socjalny na dwa tysiące

mieszkańców gminy. W świetle powyższego przepisu zauważamy potrzebę wzmocnienia kadrowego na stanowisku pracownika socjalnego. Aktualnie teren miasta Hajnówka jest podzielony na 9 rejonów, a powinien być podzielony przynajmniej na 11 rejonów.

- Dla pełnej realizacji szeroko rozumianej pomocy społecznej na terenie miasta brak jest odpowiedniego zasobu instytucjonalnego w postaci : przejściowej bazy noclegowej w okresie zimowym (dla osób bezdomnych), mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie, ośrodka interwencji kryzysowej, dziennego domu opieki dla seniorów oraz placówki świadczącej usługi pielęgnacyjno – opiekuńcze.
- Bezrobocie i trudna sytuacja materialna od wielu lat stanowi główną przyczynę przyznawania świadczeń z pomocy społecznej. Problem ten dotyka nie tylko osoby po 50 r. życia ale też młodych, którzy wywodzą się z rodzin wieloproblemowych, nie posiadają wykształcenia, obciążone są tzw. „dziedziczeniem biedy”. Odsetek takich rodzin i osób, które stale korzystają z pomocy społecznej systematycznie rośnie. Ważne jest, by w stosunku do tych osób odpowiednio wcześniej podejmować działania wspierające i motywujące, które w efekcie zahamują proces wykluczenia społecznego. W związku z tym, iż świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznawane są przede wszystkim na uzupełnienie kosztów utrzymania, pokrycie niezbędnych potrzeb bytowych i mieszkaniowych (czynsz, energię, opał) – wydaje się zasadne by na terenie miasta powstawały mieszkania socjalne o obniżonym standardzie i niskich kosztach użytkowania, co rozwiąże problem osób z niskimi dochodami.
- W myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz biorąc pod uwagę zdiagnozowaną ilość rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi wskazanym jest zatrudnienie asystentów rodziny. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej obserwacji środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany będzie do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba zatrudnienia ustanie wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

15. ZAKOŃCZENIE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce na przestrzeni lat funkcjonowania swej działalności przeszedł szereg zmian. Zakres zmian, wzrost obciążenia i odpowiedzialności z całą pewnością przedstawia budżet jakim dysponuje Ośrodek.

Ponadto trudna sytuacja społeczno – gospodarcza w państwie, ubożenie społeczeństwa spowodowało wzrost zapotrzebowania na świadczenia z zakresu pomocy społecznej.

Wśród wielu grup klientów systemu pomocy społecznej, zarysowują się dwie podstawowe kategorie. Do pierwszej grupy klientów zazwyczaj należą rodziny patologiczne, np. należące do środowisk przestępczych, dotknięte problemem alkoholizmu, bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Są one pozbawione podstawowych zasad, nawyków higienicznych, kultury osobistej, a ich sytuację pogarsza fakt, że nie potrafią przewidywać przyszłości, podejmować racjonalnych działań, planować wydatków.

Drugą grupę stanowią rodziny ubogie, ale bez dysfunkcji społecznych. Bieda, której doświadczają jest skutkiem zmian, jakie następują w gospodarce i na rynku pracy. Osoby, które dopiero wskutek bezrobocia utraciły samowystarczalność finansową, wstydzą się stygmatu klienta pomocy społecznej i chcą jak najszybciej wrócić do pracy. Do pomocy społecznej zwracają się dopiero w ostateczności. Są mniej roszczeniowi, bardziej zaradni, otwarci na współpracę z pracownikami socjalnymi, chętni do podejmowania pracy.

Praca na rzecz osób potrzebujących to nie tylko liczby przyznanych i wypłaconych świadczeń, ale również, przez wzgląd na swą specyfikę, to stres, troska i obawa nad słuszością podejmowanych decyzji.

Niejednokrotnie jesteśmy świadkami traumatycznych historii życiowych i pomimo zaangażowania instytucji pomocy społecznej i jej pracowników, nie zawsze udaje nam się rozwiązać problemy podopiecznych zgodnie z zamierzeniami.

Pomimo powyższego, ogromną satysfakcją jest obserwowanie pozytywnych zmian, jakie dokonują się, za naszym pośrednictwem, w rodzinach podopiecznych.

Opracowanie:

Janina Jabłońska

Ewa Ostaszewska